

УДК 351.82

Г. Г. Ким,
аспірант без відриву від виробництва, Інститут проблем державного управління
та місцевого самоврядування НАДУ при Президентові України, м. Київ
А. О. Краснейчук,
к. держ. упр., вчений секретар, Інститут проблем державного управління
та місцевого самоврядування НАДУ при Президентові України, м. Київ

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ НА РИНКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Н. Kim,
a graduate student in-service of the Institute of Problems of Public Administration and Local Selfgovernment
of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv
A. Krasneychuk,
candidate of Public Administration, Scientific Secretary of the Institute of Problems of Public Administration
and Local Selfgovernment of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv

THE INSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR STATE SUPERVISION IN THE MARKET OF NON-BANKING FINANCIAL SERVICES

Проведено аналіз інституційної складової державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг. Визначено основні функціональні навантаження на державні органи, що реалізують нагляд на цьому ринку. Виокремлено основні слабкі сторони та недоліки в діяльності державних інституцій, які здійснюють нагляд на ринку небанківських фінансових послуг. Запропоновано можливі напрями підвищення ефективності їх діяльності.

The analysis of the institutional component of state supervision of the market of non-banking financial services is carried out. The basic functional burden on public bodies that exercise supervision in this market is determined. The article covers a number of requirements for institutional support of ensuring the government functions in terms of supervision in the market of non-banking services. The main tasks of the National Commission for State Regulation of Financial Services Markets are characterized. In particular, the task of the Commission in the state supervision in the market of non-banking financial services is determined. The major weaknesses and deficiencies in the activity of the state institutions which supervise the market of non-banking financial services are singled out. The possible areas to improve their performance are suggested.

Based on the research findings the conclusions are drawn and the prospects for further research in this area are developed.

Ключові слова: державний нагляд, ринок небанківських фінансових послуг, Нацкомфінпослуг, інституційне забезпечення, державне регулювання.

Key words: state supervision, market of non-banking financial services, National Committee of Financial Services, institutional support, government regulation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Держава однією із своїх головних функцій в контексті забезпечення національної безпеки вбачає стабілізацію фінансового сектору, забезпеченні його поступового розвитку, запобіганню перенасиченістю грошо-

вою масою невстановленого походження. При чому подібний напрям державної політики є надзвичайно складним, що вимагає відповідного господарсько-правового, організаційного, інституційного забезпечення тощо. Розвиток фінансової системи протягом 2009—2014 років мав дискретний та непропорційний характер. Держава переживає безпрецедентне поєднання політичної та фінансово-економічної криз, які носять системний

довготривалий характер. Так, за оцінками МВФ в Україні зниження реального ВВП у 2014 році становило близько 7,5% (за оцінкою Національного банку України даний показник сягав близько 6,7%). Всебічними та резонансними викликами, що постали перед Україною у 2015 році, насамперед стали ескалація військового конфлікту, повільне впровадження структурних реформ, розбалансування державного бюджету, зниження економічної активності, погіршення торговельного балансу, відплив депозитів та суттєве скорочення обсягів кредитування тощо. Серйозність комплексної фінансової кризи, яка охопила Україну зробила зрозумілим, що для вирішення економічних проблем країни необхідно перш за все глибоке "переформатування" функціонування державних органів та посилення євроінтеграційної економічної політики. Тобто, серйозність змін, які вже відбулися в фінансовій системі Європейського Союзу, вимагає того, щоб заходи стосовно імплементації норм існуючої практики та майбутніх новацій, які плануються до здійснення у фінансовій системі Європейського Союзу, повинні зайняти помітне місце в програмі євроінтеграції України.

Тому важливість державного нагляду впливає із визначених завдань в рамках реалізації напрямів реформування небанківської фінансової системи України.

Необхідно створити дієвий інструментарій державного регулювання ринку фінансових послуг, який би відповідав принципам ринкової економіки та євроінтеграційним прагненням України. В цьому контексті нагляду за сегментом небанківських фінансових послуг надається особливе значення в силу поступово зростаючого впливу таких фінансових установ на соціально-економічні відносини в країні. Держава розглядає ці установи не як альтернативи банкам, а як самостійним суб'єктам потенційно здатним підвищити рівень добробуту населення та сприяти стабілізації фінансових відносин.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Проблематика пошуку напрямків підвищення ефективності інституційної складової державного регулювання на ринку небанківських фінансових послуг знайшла своє відображення в роботах таких вчених, як Р.Й. Бачо, В.В. Ємець, О.В. Клименко, В.П. Левченко, Г.М. Терещенко, В.В. Яшук та ін.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є аналіз існуючого інституційного забезпечення державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг та пошук шляхів підвищення його ефективності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі державного нагляду відбувається перевірка виконання загальнообов'язкових правил спеціального характеру, встановлених законами та підзаконними актами, що носять міжгалузевий характер та регулю-

ють відносини на ринку небанківських фінансових послуг. Що ж стосується об'єктного спрямування державного нагляду, то на ринку небанківських фінансових послуг ним є діяльність всіх без виключення фінансових установ, що надають відповідні послуги на зазначеному ринку та попередження незаконної діяльності установ, які не мають на це належно оформленого права. Іншими словами держава захищає законну конкуренцію на зазначеному ринку та унеможливорює його тінізацію.

Для цього держава використовує досить широкий набір механізмів регулювання, серед яких саме державний нагляд посідає виключне місце, оскільки ідентифікує державну політику як відкриту, прозору, збалансовану та ринково орієнтовану. Кабінет Міністрів України разом з Верховною Радою України розробляючи та втілюючи основні засади державної політики в тому числі і в сфері регулювання ринку небанківських фінансових послуг повинні спиратися на існуючу систему державних органів та інституцій, що своїми функціональними обов'язками здатні охопити поставлені завдання.

Якщо ж функціональні можливості таких органів не збігаються із межами державної політики, або якщо її ключові засади виходять за межі компетенційної площини таких органів, то відбувається розбалансування системи державного регулювання. А в контексті ринку небанківських фінансових послуг, який на сьогодні не впорядкований належним чином, це взагалі може призвести до негативних наслідків для всього фінансового сектору країни. Саме тому важливою є посилення інституційної спроможності державного регулятора, покращення механізмів міжвідомчої координації державних органів на ринках фінансових послуг для своєчасного виявлення поточних та потенційних зовнішніх і внутрішніх загроз та ризиків для фінансової стабільності й мінімізації їх негативного впливу на фінансову систему України.

Теорія державного управління та сучасні концепції державного управління розвитком фінансового сектору висувають низку необхідних вимог для інституційного забезпечення виконання функцій держави. Щодо державного нагляду на ринку небанківських послуг та серед таких вимог, слід навести наступні:

— впорядкованість — чітка та прозора система ієрархії інституцій із конкретним визначенням головного та підпорядкованих органів. Недопустимість дублювання центру прийняття рішень або його перенесення одразу на декілька інституцій;

— предметна визначеність, що означає необхідність концентрації уваги одного державного органу по конкретному напрямку. Це виключає можливість перенесення або делегування відповідальності на декілька державних інституцій, що призводить до розповсюдження системи колективної відповідальності, яка має вкрай низьку ефективність та фактично унеможливорює належне вирішення поставлених завдань;

— функціональна та компетенційна здатність виконувати покладені на відповідні державні інституції її завдання й функції. Державна інституція — це завжди конкретні персоналії, спеціалісти, виконавці, через компетентність та неупередженість яких буде визначатися спроможність всього державного органу вирішувати завдання з нагляду за діяльністю суб'єктів ринку небанківських фінансових послуг;

— чітка регламентація набору адміністративних, правових та економічних методів здійснення державного нагляду, що повинно прямо слідувати з покладених на відповідні державні інституції функцій;

— оптимальна кількість процедур дозвільного та регуляторного характеру, які підпадають під предмет державного нагляду, їх обґрунтованість та усталеність. Справа в тому, що нагляд, як функція державного регулювання має перманентний характер, тобто здійснюється постійно в кожну конкретну одиницю часу. А тому визначати дотримання законності з боку суб'єктів ринку небанківських фінансових послуг буде значно легше застосовуючи до них єдиний алгоритм, розробка якого можлива, якщо дозвільна процедура має статичний характер, та не змінюється на догоду кон'юнктурним інтересам окремих груп впливу на зазначеному ринку.

Відповідно до ст. 20 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" нагляд за діяльністю учасників ринків фінансових послуг (крім споживачів фінансових послуг) є однією з форм державного регулювання ринків фінансових послуг. Що ж стосується інституціональної складової то вона закріплюється в ст. 21 цього закону, відповідно до якої державне регулювання ринків фінансових послуг здійснюється:

— щодо ринку банківських послуг та діяльності з переказу коштів — Національним банком України;

— щодо ринків цінних паперів та похідних цінних паперів (деривативів) — Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; щодо інших ринків фінансових послуг — національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Антимонополий комітет України та інші державні органи здійснюють контроль за діяльністю учасників ринків фінансових послуг та отримують від них необхідну інформацію у межах повноважень, визначених законом.

Таким чином, слід зауважити, що до державних інституцій, які здійснюють нагляд на ринку небанківських фінансових послуг слід віднести:

— Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі — Нацкомфінпослуг);

— Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку (далі — НКЦПФР).

Відповідно до ст. 23 наведеного вище закону Нацкомфінпослуг є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України, підзвітним Верховній Раді України та не може бути учасником фінансових ринків як емітент облігацій внутрішніх й зовнішніх державних позик або здійснювати будь-яку іншу діяльність на фінансових ринках, крім передбаченої законодавством. Основною формою роботи Нацкомфінпослуг, як колегіального органу, є засідання, які проводяться за рішенням голови комісії. Засідання Нацкомфінпослуг є правомочним, якщо на ньому присутні більше половини її загального кількісного складу. Рішення Нацкомфінпослуг, вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість від загального кількісного складу. За рішенням Нацкомфінпослуг може створюватися Консультаційно-експертна рада, яка є постійно діючим на громадських засадах дорадчим органом, що бере участь в обговоренні проектів документів, які розробляються та/або розглядаються Нацкомфінпослуг. Склад Консультаційно-експертної ради та положення про неї затверджуються Нацкомфінпослуг.

Відповідно до Указу Президента України від 23.11.2011 № 1063/2011 "Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку" НКЦПФР є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президен-

ту України, підзвітним Верховній Раді України і здійснює державне регулювання ринку цінних паперів. Організаційно-технічну та іншу роботу щодо забезпечення діяльності НКЦПФР здійснює її центральний апарат та територіальні органи. Основною формою роботи НКЦПФР як колегіального органу є засідання, які проводяться за рішенням Голови Комісії, але не рідше одного разу на місяць. Засідання НКЦПФР є правомочним, якщо на ньому присутні більше половини її загального кількісного складу. Рішення НКЦПФР вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість від загального кількісного складу. Голова та члени Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку мають по одному голосу кожен. НКЦПФР у межах своїх повноважень, на основі та на виконання Конституції та законів України, актів і доручень Президента України, актів Кабінету Міністрів України видає розпорядження, організовує і контролює їх виконання. Рішення НКЦПФР, прийняті у межах її повноважень, є обов'язковими до виконання.

Таким чином, ми бачимо, що з організаційної точки зору обидві інституції, які здійснюють державний нагляд на ринку небанківських фінансових послуг являють собою колегіальні органи. Вони працюють у формі комісій, тобто з певною періодичністю, що негативно впливає на оперативність регулювання ринку небанківських фінансових послуг та ефективності моніторингу діяльності його суб'єктів. З іншого боку, обидві комісії мають певні виконавчі органи та апарат, але сама організаційна форма їх роботи та головне — модель прийняття рішень, — викликає великі питання стосовно її ефективності. Комісійна модель досить добре себе зарекомендувала в процесі реалізації державою довільної функції, однак в контексті постійного моніторингу комісії як форма організації контролю та оцінки законності діяльності суб'єктів ринку має вкрай низьку ефективність.

Важливим аспектом здійснення державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг є функціональне навантаження на відповідні державні інституції. Основними завданнями Нацкомфінпослуг є:

— формування та забезпечення реалізації політики державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг (крім ринку банківських послуг і ринків цінних паперів та похідних цінних паперів);

— розроблення і реалізація стратегії розвитку ринків фінансових послуг та вирішення системних питань їх функціонування;

— забезпечення розроблення та координації єдиної державної політики щодо функціонування накопичувальної системи пенсійного страхування; здійснення в межах своїх повноважень державного регулювання та нагляду за наданням фінансових послуг і дотриманням законодавства у відповідній сфері;

— захист прав споживачів фінансових послуг шляхом застосування у межах своїх повноважень заходів впливу з метою запобігання і припинення порушень законодавства на ринку фінансових послуг;

— узагальнення практики застосування законодавства України з питань фінансових послуг і ринків та розроблення пропозицій щодо їх вдосконалення;

— розроблення і затвердження обов'язкових до виконання нормативно-правових актів з питань, що належать до її компетенції;

— координація діяльності з іншими державними органами;

— запровадження міжнародно визнаних правил розвитку ринків фінансових послуг.

Нацкомфінпослуг відповідно до покладених на неї завдань в сфері державного нагляду за ринком небанківських фінансових послуг [8]:

— здійснює відповідно до законодавства державне регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ;

— здійснює нагляд на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами, переважна діяльність у яких здійснюється фінансовими установами, нагляд за якими здійснює Нацкомфінпослуг;

— встановлює правила підготовки, надання та обробки даних щодо діяльності фінансових установ за напрямами здійснення нагляду;

— визначає порядок реєстрації, ліцензування, ліквідації філій страховиків-нерезидентів, здійснення нагляду за їх діяльністю, а також застосування заходів впливу до них;

— здійснює нагляд та регулювання діяльності управителів фондів фінансування будівництва, управителів фондів операцій з нерухомістю, фінансових установ, які проводять операції з іпотечного кредитування, ємітентами іпотечних сертифікатів та суб'єктами управління іпотечними активами;

— здійснює відповідно до законодавства державний нагляд та контроль у системі накопичувального пенсійного забезпечення за діяльністю недержавних пенсійних фондів, адміністраторів пенсійних фондів, страхових організацій та банківських установ.

Основними завданнями НКЦПФР у сфері державного нагляду за ринком небанківських фінансових послуг є:

— здійснення у межах компетенції державного регулювання і нагляду у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму;

— здійснення у межах повноважень, визначених законодавством, нагляду на консолідованій та субконсолідованій основі за небанківськими фінансовими групами та їх підгрупами.

— НКЦПФР відповідно до покладених на неї завдань у сфері державного нагляду за ринком небанківських фінансових послуг:

— співпрацює з органами нагляду іноземних держав з метою здійснення нагляду на консолідованій основі;

— здійснює у порядку, передбаченому законодавством, державне регулювання та нагляд за діяльністю компаній з управління активами і радника з інвестиційних питань;

— здійснює у порядку, передбаченому законодавством, разом із Національним банком України державне регулювання та нагляд за діяльністю зберігача та уповноваженого банку Накопичувального фонду;

— здійснює разом із Національним банком України та Нацкомфінпослуг, державний нагляд і регулювання іпотечного кредитування та емісії іпотечних сертифікатів.

Аналіз функціонального навантаження на Нацкомфінпослуг та НКЦПФР розкриває дві основні проблеми реалізації ними функцій нагляду на ринку небанківських фінансових послуг:

— відсутність чіткої регламентації нагляду за кожним окремим сегментом ринку небанківських фінансових послуг, які за моделями свого функціонування не є аутентичними та мають певні розбіжності;

— відсутність чітких механізмів здійснення постійного нагляду, що власне впливає з природи цих інституцій.

Цікаво, що недоліки в сфері державного регулювання ринку небанківських фінансових послуг, в тому числі і державного нагляду знайшли своє відображення в Стратегії реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг на 2015—2020 роки. Відповідно до неї до 2020 року буде запроваджена нова модель взаємовідносин між державним регулятором та учасниками ринків небанківських фінансових послуг, спрямована на перехід до державного сервісу, обов'язкових консультацій з інститутами громадянського суспільства. Буде зменшено наглядове навантаження на фінансові установи, діяльність яких не несе загрози невиконання зобов'язань перед споживачами, і посилення наглядових зусиль за фінансовими установами, діяльність яких є чи може бути загрозою для виконання таких зобов'язань. У рамках реалізації цього напрямку та в контексті підвищення ефективності інституціональної складової передбачено зокрема:

— покращення механізмів міжвідомчої координації державних органів на ринках фінансових послуг для своєчасного виявлення поточних та потенційних зовнішніх і внутрішніх загроз та ризиків для фінансової стабільності й мінімізації їх негативного впливу на фінансову систему України;

— посилення інституційної спроможності державного регулятора шляхом запровадження платежів нагляду, передбачивши спрямування отриманих коштів на цілі здійснення регулювання та нагляду на ринках небанківських фінансових послуг, із забезпеченням відкритої звітності за усіма коштами, поставленими завданнями та результатами їх виконання;

— проведення функціонального аналізу та вдосконалення організаційної структури Нацкомфінпослуг, спрямованої на ефективне виконання завдань та покладених функцій, упровадження ефективних інструментів оцінювання їх виконання з урахуванням досягнення відповідних результативних показників;

— упровадження та нормативне закріплення прозорих та зрозумілих принципів застосування заходів впливу в залежності від видів порушень встановлених норм та правил, важкості їх наслідків та очікуваних результатів.

Таким чином, система державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг має певне інституційне забезпечення, яке однак викликає певні сумніви щодо його якості. Зокрема не вистачає системності та прозорості інструментів здійснення нагляду. Крім того, існує певна неузгодженість у функціональному навантаженні на органи, що його здійснюють, а також система їх взаємодії характеризується як недостатньо задовільна, що зменшує оперативність та ефективність виконання покладених завдань. До того ж важливим є вивчення та імплементація європейського досвіду здійснення державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг, особливо в умовах євроінтеграційного вектору розвитку України, що суттєво підвищить ступінь захисту фінансового ринку України.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Підсумовуючи викладене вище, ми приходимо до розуміння необхідності подальшого вдосконалення системи державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг, яке має ґрунтуватися на засадах прозорості, чіткості, зрозумілості та функціональної визначеності. Існуюча система, що складається з двох органів

Нацкомфінпослуг та НКЦПФР, на нашу думку, не відповідає самій сутності процедури нагляду, який має здійснюватися постійно, і за результатами якого має бути оперативне реагування з боку держави спрямоване на усунення недоліків та порушень в діяльності суб'єктів ринку небанківських фінансових послуг. Комісійна форма роботи, тобто не перманентна а періодична, подібної оперативності не забезпечує, а тому доцільно реформувати обидві інституції в постійно діючі служби, рішення б в яких приймалися не комісійно, а на засадах задоволення чи не задоволення певних критеріїв.

Крім того, важливим аспектом, що потребує вдосконалення є розподіл функціональних навантажень між ними і деталізація функцій з нагляду за конкретними суб'єктами ринку небанківських фінансових послуг. З одного боку, уніфікація інструментів нагляду, особливо якщо мова йде про звітність, є надзвичайно важливим інструментом спрощення системи регулювання аналізованого ринку. Разом з тим, різні суб'єкти (ломбарди, недержавні пенсійні фонди, суб'єкти лізингової діяльності, небанківські кредитні установи тощо) в силу специфіки своєї діяльності потребують різних методів нагляду (переважно адміністративних та економічних). Відтак, їх деталізація та специфікація суттєво підвищить ефективність аналізованих державних інституцій.

Слід пам'ятати, що оптимізація та підвищення ефективності діяльності інституцій, що реалізують державний нагляд на ринку небанківських фінансових послуг повинна відбуватися без перешкод для основних завдань державної політики у фінансовій сфері. Стабільність фінансового ринку, законність джерел походження грошової маси, детінізація обігу фінансових інструментів — це все є першочерговими завданнями. Україні потрібен реальний новий економічний курс, узгоджена національна модель регулювання як всієї економіки, так і державних інституцій.

Література:

1. Гаращук В.М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні: дис. ... канд. юрид. наук. — Х., 2003. — С. 60
2. Державне регулювання ринків небанківських фінансових послуг України: ретроспективний аналіз / Р.Й. Бачо // Теорія та практика державного управління. — 2014. — Вип. 4. — С. 186—196.
3. Ємець В.В. Інститути небанківського фінансового сектора у системі забезпечення економічної безпеки України / В.В. Ємець // Актуальні проблеми економіки. — 2006. — № 11.
4. Клименко О.В. Розвиток системи регулювання ринків небанківських фінансових послуг в Україні / О.В. Клименко // "Економіка України". — 2014. — 5 (630).
5. Левченко В.П. Ринок небанківських фінансових послуг: поточний стан та перспективи розвитку / В.П. Левченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської справи України. — Суми: Українська академія банківської справи НБУ, 2010. — С. 376—390.
6. Про затвердження Стратегії реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг на 2015—2020 роки: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 19.03.2015 № 499 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: nfp.gov.ua/files/Стратегія_final_1.doc
7. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Указ Президента України від 23.11.2011

№ 1063/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011>

8. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.2011 № 1070/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011>

9. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/paran351#n351>

10. Терещенко Г.М. Напрями удосконалення системи державного регулювання ринку фінансових послуг / Г.М. Терещенко // Наукові праці НДФІ. — № 4 (53). — 2010. — С. 109—115.

11. Ящук В.В. Ринки фінансових послуг як складова системи економічного розвитку / В.В. Ящук // Фінанси України. — 2010. — № 1. — С. 115—121.

References:

1. Karasuk, V.M. (2003), "Theoretical and legal problems of control and supervision in public administration", Abstract of Ph.D. dissertation, law, Kharkiv, Ukraine.
2. Bacho, R.J. (2014), "State regulation of the markets of non-banking financial services of Ukraine: a retrospective analysis", *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, vol. 4, pp. 186—196.
3. Yemets, V.V. (2006), "Institutions non-Bank financial sector in the system of economic security of Ukraine", *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 11, pp. 126—136.
4. Klimenko, A.V. (2014), "Development of a system of market regulation of non-banking financial services in Ukraine", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 5 (630), pp. 58—69.
5. Levchenko, V.P. (2010), "The market of non-banking financial services: current state and prospects of development", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankiv'skoi spravy Ukrainy [Problems and prospects of banking Ukraine]*, Ukrainian Academy of Banking of the National Bank, Sumy, Ukraine, pp. 376—390.
6. National Commission exercising the state regulation in the sphere of financial services markets (2015), "On approval of the Strategy of reforming the state regulation of the markets of non-banking financial services for 2015-2020", available at: nfp.gov.ua/files/Стратегія_final_1.doc (Accessed 15 September 2015).
7. President of Ukraine (2011), Decree "About the National Commission on securities and stock market", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011> (Accessed 15 September 2015).
8. President of Ukraine (2011), Decree "On the National Commission, carrying out state regulation in the sphere of financial services markets", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011> (Accessed 15 September 2015).
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2001), Law "About financial services and state regulation of financial services markets of Ukraine", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/paran351#n351> (Accessed 15 September 2015).
10. Tereshchenko, G.M. (2010), "Directions of perfection of system of state regulation of financial services market", *Naukovi pratsi NDFI*, vol 4 (53), pp. 109—115.
11. Yashchuk, V.V. (2010), "The markets of financial services as a component of the system of economic development", *Finansy Ukrainy*, vol. 1, pp. 115—121.

Стаття надійшла до редакції 21.09.2015 р.